

Aika: 14.15-15.30
Paikka: Teams-kokous
Paikalla: Osallistujia 74

Kokousmuistio

Tuuli Myllymaa toimi puheenjohtajana

1. Tilaisuuden järjestäjät esittäytyivät
 - a. Hanna Savolahti ja Ilkka Hippinen esittelivät Circwaste-, Fisun- ja FISS-verkostot
2. Keskustelu
 - a. Mikä tuntuu kiertävä parhaiten materiaalitori -sivuilla?
 - i. Varsinaiseen kauppaan ei ole pääsyä, mutta tarjontaa on paljon rakennus- ja purkujätteestä. Materiaalitorin tilastot-sivulla on paljon tietoa
 - b. Millainen rooli – onko – FISS on kiertotaloussopimuksissa?
 - i. Vielä ei tunneta kiertotaloussopimuksia tarpeeksi, jotta tiedettäisiin, onko FISSillä rooli. Tätä työtä edistetään sitten kiertotalouden osaamisverkostossa. Mutta FISS kokee itse, että hyvin olisi mahdollisuuksia lähteä mukaan tähän työhön.
 1. FISS voi toimia työkaluna kiertotaloustavoitteiden edistämisessä. Siten voi liittyä jatkossa kiertotaloussopimukseenkin.
 - ii. Kuntaliitosta osattiin kertoa, että kansallisen kiertotalousohjelman toimeenpanemiseksi ollaan valmistelemasta sopimusta sekä yrityksille että julkiselle puolelle. Ajatuksena, että samassa, kun SYKessä tehdään vaikuttavuusarviointia materiaalitoimenpiteistä, ne yhdistettäisiin näihin sopimuksiin ja katsottaisiin, mistä osa-alueista sopimuksessa sovittaisiin.
 1. Osaamiskeskus auttaa rahoituksen löytämisessä
 - iii. Lappeenrannan kaupungilta täsmennettiin, että hyvää sopimuksissa on kunnan ja valtion yhteistyön tiivistäminen ja keskusteluyhteyden avaaminen, yhteisymmärryksen luominen jne. Erityisesti materiaalien käyttöön liittyen, materiaalit tuntuvat unohtuvat monta kertaa hiilineutraaliuudessa ja kiertotalous keskittyy jätteisiin. Mutta jos raaka-aineet ja materiaalit tulisi nyt sitten pureskeltua tehokkaammin. Mutta vielä on siis työ vaiheessa.
 - c. Miten kunnat voisivat lisätä kiertotalouden edistämisen ja luontokadon estämisen kytköksistä?
 - i. SYKEN TransCirc-hanke on selvittänyt asiaa:
https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162901/YM_2021_6.pdf?sequence=1&isAllowed=y
 - ii. Jo mainittukin skenaariotyö, jossa tehdään vaikutusarvioita, otetaan myös luontovaikutukset huomioon – sitä ollaan nyt toteuttamassa – hankkeen nimi on MaViSkene (tulokset valmistuvat 2023): <https://valtioneuvosto.fi/-/1410903/ministeriot-hakevat-kumppaneita-vahahiiliseen-kiertotaloussopimukseen>
 - iii. Kestävä kaupunki – hankkeen julkaisu:
https://kestavakaupunki.fi/documents/100251420/110674893/Miten_monimuotoista_luontoa_voisi_kierrattaa_Kestava_kaupunki_A4_web.pdf/95636575-4806-ab66-cb22-

- iv. Lisälinkkejä:
 - 1. [Kiertotaloudestako ratkaisu luontokatoon? - Sitra](#)
 - 2. [The circular economy can turn the tide on biodiversity loss - Sitra](#)
- d. Yksi puoli, joka myös saattaa unohtua on suunnittelun lisäksi kuntien hankinnat - mitä ja miten voimme julkisissa hankinnoissa jo ostaa kiertotalouteen päätyneitä uusiotuotteita ja näin edistää niiden markkinoita? Rakentaminen esimerkiksi. Olisiko siellä jo jotain materiaaleja?
 - i. Markkinavuoropuhelun ja hankkijoiden sekä yritysten välinen vuoropuhelu. Ratkaisu, jolla kiertotaloustuotteita voidaan tuoda hankintoihin mukaan. Kiertotalous kun voi olla hyvinkin ennakoivaa, on tärkeää keskustella, miten kiertotaloustuotteet soveltuvat hankintayksiköille tai mikä niiden hinnoittelumekanismi on. Myös, mikä on kokonaisuus, saatavuus, osaaminen näihin tuotteiden liittyen. Miten tuotteet toteuttaa hankkijan kestävyystavoitteita.
 - ii. Toinen pointti on markkinakatsaus, joka on enemmän markkina-analyysityyppistä, jossa vuoropuhelu ei ole vielä läsnä, vaan tehdään kartoitusta taustalla, mitä tuotteita on olemassa.
 - iii. Lisätietoa:
 - 1. <https://figbc.fi/julkaisu/nain-rakennamme-kiertotaloutta/>
- e. Rakentaminen
 - i. Circwaste-hankkeessa Puhas tehnyt pilotointia, miten rakennusjätteet saadaan jo syntypaikalla lajiteltua
 - 1. Porissa tehty myös rakentamiseen liittyvä kokeilu: Resurssitehokkuutta rakentamiseen Porin seudulla: [LINKKI](#)
 - ii. Motivan koulutusmateriaaleista löytyy rakentamisen kalvomuoveja koskeva materiaali – tehty osana rakentamisen muovien Green Dealia.
 - iii. FIGBC:n sivuille on koottu paljon esimerkkejä kiertotalouden mukaisista rakennushankkeista: <https://rakennakiertotaloutta.fi/referenssit/>
 - iv. Pirkanmaan FISS-aluekoordinaattori Noora Markkanen jakoi keissi-esimerkin:
 - 1. Tuotekehitysprojekti, jossa lopputuotteena saatiin pakkauspussi, jossa käytetty hyväksi kauran sivutuotteena syntynyttä materiaalia ja jota käytetään kauratuotteiden pakkaamiseen
 - v. Lounais-Suomen Circwaste-aluekoodinaattori Anni Lahtela nosti esiin, että Lounais-Suomessa teetetty koko Lounais-Suomen potentiaaliselvitys, mitä rakentamisen kiertotalous voisi olla: <https://valonia.fi/materiaali/kiertotalouden-potentiaali-rakentamisessa-lounais-suomessa/>
- f. Miten määritellään kiertotalousyritys?
 - i. Tilastokeskuksen sivuilla on määritetty tätä
 - 1. Tilastokeskuksen kiertotalousindikaattoreista lisää tietoa löytyy tästä Uusiouutisten arkistojutusta: <https://www.uusiouutiset.fi/kiertotaloudelle-kotimaiset-indikaattorit/>
 - 2. Myös Ellen MacArthur Foundationilla on oma määritelmä: <https://ellenmacarthurfoundation.org/resources/circulytics/overview#:~:text=Circulytics%20supports%20a%20company's%20transition,circularity%20across%20its%20entire%20operations>
 - 3. CICAT2025:n kielentutkijat löysivät hauskoja ja kiinnostavia konnotaatioita termille: <https://www.uusiouutiset.fi/mita-on-kiertotalous/>.
- g. Vihdin kunnasta nostettiin esiin inframateriaalien ja maankäytön osalta, että edistys on kovin tahmeaa. Kuntia ja yrityksiä kohdellaan eri kriteerein. Lupabyrokrazia tappaa edistystä paljon. Masa-asetusta tarvittaisiin todella kovasti – mikäköhän sen tilanne on? Onko sitä koskaan tulossa?

- i. SYKEN päässä kyseltiin MASAn kuulumisia: "Asia on valmistelussa. Tarkoituksena olisi saada ensimmäiset luonnokset koko säädöspaketista (YSL-muutokset, PIMA-asetuksen päivitys ja uusi MASA-asetus) valmiiksi ennen kesää ja käydä aiheesta ensimmäinen laajempi sidostyhmäkeskustelu. Loppuvuodesta toivon mukaan paketti lausunnoille, sitten notifiointi (joka todennäköisesti tarpeen) ja voimaan joskus ensi vuonna (toki mieluummin mahdollisimman pian, mutta realiteetit otettava huomioon, kun YM:säkin on paljon muita hommia)" Aikataulu siis valitettavasti elää eikä hallinnossa voi koskaan luvata mitään.
- h. Onko erikokoisilla kunnilla erilaiset mahdollisuudet edistää kiertotaloutta?
 - i. Pienistä kunnista nostettiin esiin, että kyllä pienellä kunnalla on vaikeaa. Jos ajatellaan jättemateriaalia ja niiden kierrätyksen edistämistä, yksi kunta harvoin tuota tarpeeksi jätettä. Pakko siis paikallisesti yhdistää, jotta saadaan kannattavaa liiketoimintaa yritykselle. Pienessä kunnassa on ongelmia ympäristölupien saamisessa. Haluttaisiin, että käsittelevä yritys oli hyvien yhteyksien päässä, siitä ilmoitetaan hyvin herkästi, eikä saada lupaa, kun valittajat ovat sitä mieltä, että tulee liikaa meteliä, liikaa hiukkasia yms. Lisää hankkeita, yhteistyötä ja tekemistä siis tarvittaisiin.
 1. Monesti resurssit ovat erittäin pienet, ei uskalleta lähteä vaatimaan, koska ajatellaan, että paikallisilla yrityksillä ei olisi mahdollisuutta ottaa osaa kilpailutuksiin. Moni asia estää pienemmän kunnan kehitystä.
 - ii. Lounais-Suomesta nostettiin esiin, että resurssit ovat aika monessa asiassa esteenä. Pienessä kunnassa haasteet ovat suurempia. Kiertotalouskriteerit myös monesti nostavat urakan hinnan niin suureksi, ettei pienempien toimijoiden kannata lähteä mukaan.
 1. Myös tietopohjaa tarvitaan siitä, mitkä ovat oikeasti kuntien vaikuttavimpia kiertotaloustekoja. Verraten päästötietokantoihin, jollaista vastaavaa ei kiertotalouspuolella ole.
 2. Nykyisistäkin kiertotalousesimerkeistä voi huomata sen, että valikoima on sekalaista. Isompi vaikuttavuuden skaala on vähän hukassa.
 3. Mutta suuri osa ilmastoteeman alla tehdystä työstä on myös kiertotalouden työtä, näin positiivisena huomiona.
 - iii. Kontiolahti Itä-Suomesta nosti esiin mm.:
 1. Puhtaan ylijäämään hyödyntäminen: käytetty hyväksi meluvalleissa – avaimena on suunnitelmallisuus ja päättäväisyys
 2. Maarakennuskantojen irrottaminen: toistaiseksi ei ole kelvannut materiaalihyödyntäjille – on ajettu Kajaaniin ja Lappeenrantaan. Ollaan nyt upottamassa kosteikkoihin, toimii sekä hiilivarastona että veden puhdistamona.
 - iv. Yksi esimerkki, miten saadaan rahoitusta kestäväyytyön vauhdittamiseen pienissä kunnissa. Enontekiöllä palkattiin erillinen hankekehittäjä kuntaan 3v määräaikaisella sopimuksella. Tämä investointi oli maksanut hyvin nopeasti investoinnin takaisin ja paljon enemmän. Lisätietoa tästä löytyy esim. Luontokunnat-verkoston materiaaleista (Aamukahvit 14.9.2021): <https://luontokunnat.fi/fi-FI/Materiaalit/Aamukahvit>
- i. Verkotot
 - i. Ongelmaksi on havaittu päällekkäiset verkostot – tätä taklataan kiertotalouden osaamisverkostossa
 1. Vielä pystyy myös vaikuttamaan verkoston toimintaan, jotta siitä saadaan suunniteltua aidosti hyödyllinen ja verkostoon kannustetaan myös liittymään:
https://www.lyyti.fi/reg/Kiertotalouden_osaamisverkoston_osallistava_tyo_paja_6038

- j. Mitä kiertotalouden mittareita on kuntatasolla?
- i. Kuntatason mittareita kiertotalouden mittaamisessa on vielä kohtalaisen vähän ja niiden käyttö vaihtelevaa. Yleistä mittaristoa kuntien kiertotalouden mittaamiselle ei ole määritelty EU-tasolla samalla tasolla kuin kansallisen tilanteen mittaamiselle.
 - ii. EU on esittänyt Green City Accord -aloitteen osana indikaattoreita viidelle kestävyyskannalta olennaiselle teemalle, joista yksi on kiertotalous ja jätteet: https://ec.europa.eu/environment/green-city-accord/monitoring-framework_en
Osa näistä indikaattoreista lienee varsin vaikeita seurattavia suurimmalle osalle Suomen kunnista.
 - iii. Usein kiertotalouden mittaristoilla on perusta YK:n SDG-indikaattoreissa: <https://sdgs.un.org/goals>
 - iv. Eri kuntaverkostoissa Suomessa on määritelty kiertotalouteen kytkeytyviä paikallisen tason mittareita:
 1. Fisun-kunnat: <https://www.fisunetwork.fi/fi-fi/Seuranta>
 2. Hinku-kunnat: <https://paastot.hiilineutraalisuomi.fi/>
 3. Circwaste-edelläkävijäkunnat: <https://materiaalitkiertoon.fi/fi-FI/Seuranta>
 4. Lisäksi erillishankkeiden kautta tehtyjä indikaattoriselvityksiä: REMI ja KEKANUA
 5. Kansainvälisissä verkostoissa, kuten ICLEI:ssä on omia mittaristojaan tai ainakin tukea mittaamiseen ja tavoitteiden asettamiseen: <https://iclei-europe.org/topics/indicators-performance-measurement/>
 6. Lisäksi monet kunnat ovat seuranneet osana omaa sektorikohtaista strategia- ja kehitystyötään omia, parhaiksi katsomiaan indikaattoreita, joista on saatavilla paikallista tietoa. Näitä ovat esim. kuntaorganisaation jätemäärät ja hankinnat, sekajätteen määrä ja joissain tapauksissa kotitalouksien sekajätteen koostumus, energiankulutus, ruokahävikin määrä jne.
 - v. Salossa on ilmasto- ja ympäristöohjelma, jossa kiertotalouden mittariksi on valittu liikevaihto